

Ruotu #74	Mikonnurmi/Kurkiharju => Nurmimäki Pyhäjärvenkylä/Pyhäjärvi
------------------	---

Sotilastorppa sijaitsi Pyhäjärvellä Pyhäjärvenkylän yhteismaalla 150 km rantatieltä Pyhäjärven kapelin vieressä. Alkujaan torpan paikka nimettiin Mikonnurmeksi. Vuonna 1749 torppa oli kuitenkin rakennettu Kurkiharjuun. Siellä maaperä oli niin hiekkainen ja kivinen, ettei sinne voinut raivata peltomaata. Tämän takia ruotu esitti vuoden 1752 katselmuksessa torpan siirtämistä Nurmimäelle. Vuoden 1781 katselmuksessa torpan nimeksi mainitaan Ollinmäki. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#6	Ticka Mattz Anderss	Pyhäjärvi
#5	Olkonen Mats Johanss	Pyhäjärvi
#22	Sammanlahti Capel Bergs enckia	Pyhäjärvi
#17	Sammanlahti Nils Nilss	Pyhäjärvi
#18	Toifwonen Hindrik Lamanen	Pyhäjärvi
#26	Köpsi Hindrik Erikss	Pyhäjärvi

Vuoden 1752 katselmuksessa todettiin, että kolme vuotta aiemmin rakennetut rakennukset oli tarkoitus siirtää Kurkiharjusta Nurmimäkeen. Uudesta paikasta puuttui lato pellot. Niittymaata ei myöskään ollut, joten ruotu antoi sotilalle valmista heinää tai antoi tämän kerätä heinät veromailtaan.

Vuoden 1782 katselmukseen mennessä torppa oli siirretty Ollinmäkeen. Pirtti tuli kattaa uudelleen ja lattia piti kunnostaa. Ulkorakennukset olivat kunnossa. Torpan vieressä oli kaivo. Peltomaata oli nyt riittävästi ja se oli hyvin aidattu, vain muutama väliaita puuttui. Heinäniityt puuttuivat edelleen, mutta talolliset aikoivat aidata torpalle tarvittavat niityt. Puutteen tuli korjata seuraavaan syksyyn mennessä kolmen riikintaalerin sakon uhalla.

Vuoden 1791 katselmuksessa pirtti tuli uusia ja vanha piti korjata riiheksi. Navetan katsottiin kelpaavan vielä pari vuotta, mutta lato piti uusia. Kaivo tuli kunnostaa. Pellot kaipasivat lannoittamista. Nyt torpalla oli riittävästi heinäniittyjä. Kaikki puutteen tuli korjata seuraavaan syksyyn mennessä neljän riikintaalerin sakon uhalla.

Hindrich Uhrväder

1734–1737

Hindrich on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1713. Hänet otettiin sotilaaksi 13.6.1734. Hän sai eron palveluksesta 8.7.1737, jolloin hänellä todettiin olevan vamma oikean käden etusormessa.

Henrich Henrichss Uhrväder, vihitty 27.12. 1736 Pyhäjärvi **Margareta/Magdalena Larsdr Kässi**.

Lapsi:

Agneta s.28.9.1737 Pyhäjärvi.

Matts Uhrväder

?–1741

Sotilasrullissa ei tietoja.

Petanderin mukaan sotilas Matts Uhrväder tuomittiin vuonna 1741 vuodeksi pakkotyöhön kaularauhoissa. Syynä tähän oli sekaantuminen lehmän kanssa.¹

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Michel Uhrväder

1742–1742

Mickelin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi Hattujen sodan aikaan 24.4.1742. Hän kuoli 24.8.1742, eli samana päivänä, jolloin armeija antautumista venäläisille Helsingissä.

Kirkonkirjoissa ei tietoa.

Olof Uhrwäder

1743–1749

Olofin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi 8.10.1743. Ilmeisesti hän oli mukana rykmentin Ruotsin-retkellä talvella 1743–44. Hän oli linnoitustöissä Helsingissä vuosina 1748–49. Hän kuoli Helsingissä 6.3.1749 (tai k.7.3.1749).

Kirkonkirjoissa ei tietoa.

Olof Uhrwäder

1750–1758

Olof on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1730. Hänet otettiin sotilaaksi 24.6.1751. Hän oli linnoitustöissä Espoossa vuonna 1751. Hän osallistui Pommerin sotaan vuosina 1757–58 ja kuoli Pommerissa 28.5.1758.

Olof Sigfridss Urväder, ent. *Junno*, s.28.7.1729 Haapavesi (RK: s.29.7.1729), kuoli Pommerissa (vanh. ilmeisesti *Junno Sigfred* ja *Lisa Pählsdr* s.6.1689). Hänet on merkitty sotilaaksi Pyhäjärvellä vain vuosina 1754–57. Jos Olof on Junnon poikia, hän voisi olla #72 Anders Sigfridss Bokenfeltin veli.

Johan Uhrwäder

1758–1759

Johanin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi tähän ruotuun 24.6.1758. Hän sai eron palveluksesta 13.6.1759.

Johan Michelss Uhrwäder, ent. *Elefant*, s.19.9.1734 Raahe (vanh. sotilas *Elefant Michel* s.1704, k.13.7.1738 Raahe ja *Caren/Catharina Larsdr* s.1708, k.24.4.1777 Pyhäjoki), vihitty 1.avioon 21.1.1759 Pyhäjoki *Chirstin Svänsdr (Jöransdr) Nordström* s.1.11.1728 Shellefteå, k.27.4.1769 Pyhäjoki, 2.vaimo *Carin Henricsdr* s.12.1725. Johan on merkitty sotilaaksi Pyhäjoella vuosina 1758–62 nimellä Yrwäder. Ruodun edellinen sotilas kuoli Pommerissa vuonna 1758, mutta ilmeisesti Johan ei lähtenyt Pommeriin. Myöhemmin Johan käytti nimeä Uhrwäder ja toimi pitäjännikkarina. Heidät on merkitty itsellisiksi Pyhäjoen Pohjankylällä ainakin vuosina 1763–87. Johanin äiti Carin asui myös perheen luona.

Lapset 1. aviosta:

Catharina/Carin s.12.6.1760 Pyhäjoki, k.4.7.1760 Pyhäjoki,

Stina/Chirstin s.10.4.1762 Pyhäjoki, meni Kokkolaan.

Thomas Uhrwäder

1759–1760

Thomasin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi 13.6.1759. Hän halusi erota palveluksesta, koska hänellä oli talo hoidettavanaan. Hän esitti 27.3. 1760 seuraavan miehen tilalleen ja sai eron.

Kirkonkirjoissa ei tietoa.

Reinholdt Urväder

1760–1788

Reinholdt on syntynyt Pohjanmaalla tai Karjalassa noin vuonna 1730. Hän oli 173 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 27.3.1760. Rangaistusluettelon mukaan hän sai raipparangaistuksen 15.3.1763, syy ei tiedossa. Hän sai eron palveluksesta 13.8.1788, eli Kustaa III:n sodan alkuvaiheessa. Tuolloin hänen todettiin olevan vanha ja sairaalloinen.

Reinhold Zackriss Urväder s. s. 7.1726 (kuoliniän mukaan: s. 7.1729), k. 6.9.1799 Pyhäjärvi, 1. vaimo **Christina/Kirstin Johansdr** s. s. 1729, k. 3.11.1785 Pyhäjärvi, vihitty 2. avioon 22.4.1786 Pyhäjärvi leski **Carin Larsdr Hattukangas** s. 9.9.1740 (*Savo*), k. 5.3.1808 Pyhäjärvi. Reinhold tuli Karjalasta. Hän lahjoitti Pyhäjärven kappelille 2 killinkiä 10.3.1781, poika Fredric 1 killingin 22.4.1781 sekä tytär Lisa 2 killinkiä 28.4.1782. Christina sairasteli vuodesta 1765 lähtien ja vuoden 1772 jälkeen hänen sanotaan olleen kykenemätön työhön. Carinin 1. puoliso **Henric Mattss Tickka** l. **Hattukangas** s. 22.2.1741 Pyhäjärvi, k. 27.1.1780 Pyhäjärvi (vanh. **Hattukangas Mats Anders** ja **Lijsa Nielsdr**).

Lapset:

Margeta s. s. 1751, k. 27.3.1809 Pyhäjärvi, vihitty 30.11.1788 Pyhäjärvi **Matts Mattss Järvenpää** s. s. 1754 Pyhäjärvi (vanh. **Järvenpää Matts Jeremiass** s. s. 1728 Kuopio ja **Anna Johanss** s. s. 1729 Idensalmi). Margeta muutti ensin Kalajoelle. Hän oli piikana Kärämäen Kettusessa vuosina 1775–80, palkollisena Kärämäellä vuosina 1781–82 ja palkollisena Pyhäjoella vuosina 1783–84. Hän muutti Raaheen 11.6.1784. Mattsin kanssa he asuivat Pyhäjärvellä Hiidenniemen Myckäsessä.

Lapset:

Matts s. 8.10.1789 Pyhäjärvi (Järvenpä),

Anna Margeta s. 27.3.1792 Pyhäjärvi (Myckälä), vihitty 6.1.1815 Pyhäjärvi **Pehr Thomass Haraaho**,

Christina/Kirstin s. s. 1753, k. 6.5.1771 Pyhäjärvi,

Henrich s. s. 1756, k. 17.8.1763 Pyhäjärvi,

Susanna s. s. 1758, k. 1.11.1790 Pyhäjärvi, vihitty 8.10.1785 Pyhäjärvi sotilas #72 **Jacob Henricss Bokenfäldt** s. 22.4.1756 (katso). Susanna oli ennen avioitumistaan palkollisena Pyhäjoella,

Elin s. s. 1760, k. 16.8.1763 Pyhäjärvi,

Juliana s. 4.10.1761, k. 7.9.1763 Pyhäjärvi,

Abraham s. 10.4.1763, k. 10.5.1768 Pyhäjärvi,

Lisa s. 6.5.1765, vihitty 25.3.1788 Pyhäjärvi **Pehr Eskilss Pellicka** s. 22.1.1757 Haapavesi, k. 4.5.1808 Pyhäjärvi (vanh. **Pellicka Eskel Mårtenss** s. 3.12.1731 Haapavesi ja **Anna Pährsdr Huikari** s. 4.12.1731 Haapavesi). He asuivat Pyhäjärven Peckalassa.

Lapset:

Anna Christina s. 27.11.1788 Pyhäjärvi,

Pehr s. 28.12.1789 Pyhäjärvi, k. 20.9.1802 Pyhäjärvi,

Lisa s. 16.5.1791 Pyhäjärvi, vihitty 12.1.1823 Kärämäki **Jacob Mattss Puidensaari** s. 28.4.1787 Kärämäki,

Fredric s. 26.3.1793 Pyhäjärvi, k. 1.7.1794 Pyhäjärvi,

Margeta s. 28.4.1794 Pyhäjärvi, k. 6.7.1794 Pyhäjärvi,

Maria s. 14.6.1795 Pyhäjärvi, vihitty 2.4.1816 Haapavesi **Matts Ericss Mändylä**, ent. **Rytky**, s. 4.10.1789 Haapavesi (RK: s. 14.10.1789) (vanh. **Mändylä**, ent. **Rytky/Humaloja**, **Eric Larss** s. 29.1.1758 Haapavesi ja **Carin Staffansdr**). He asuivat Haapavedellä Mieluskosken Mändylässä,

Samuel s. 27.12.1796 Pyhäjärvi, k. 1.9.1802 Pyhäjärvi,

Carin s. 25.3.1798 Pyhäjärvi, k. 23.11.1799 Pyhäjärvi,

Mårten s. 1.1.1800 Pyhäjärvi,

Juljana s. 14.8.1801 Pyhäjärvi, k. 1.9.1801 Pyhäjärvi,

Jonas s. 15.8.1802 Pyhäjärvi, vihitty 4.12.1825 Haapavesi **Anna Johansdr Korkiasaari**,

Eskil s. 24.7.1805 Pyhäjärvi, k. 8.5.1808 Pyhäjärvi,

Anna s.21.8.1766, vihitty 26.4.1791 Pyhäjoki **Erik Hanss Tuickala** s. _._.1746 Kokkola. Anna lahjoitti Kärämäen kappelille 6 killinkiä 19.1.1783. Anna on merkitty palkolliseksi Pyhäjoella vuosina 1784–91. Vihittäessä Anna oli piikana Leppäluodossa. Erikin kanssa he olivat ”osakaina” Pyhäjärvellä Hiidenniemen Wännissä vuosina 1791–93. Erikin 1.vaimo **Anna Mär- tensdr Strång**, s.3.7.1753 Kokkola maasrk, k.1.9.1790 Pyhäjoki (vanh. **Strång Märten Mär- tenss** s.19.5.1723 Kokkola maasrk ja **Anna Johansdr Wester** s.19.9.1724 Kokkola maasrk). Erik oli ensin kotiväynä Kokkolan maaseurakunnassa Palonkylän Strangissa. Vuonna 1779 he muuttivat Annan vanhempien perheen kanssa Lohtajan Salmeen ja vuonna 1782 edelleen Pyhäjoelle Etelänkylän Tuickalaan. Erik muutti Pyhäjärvelle 30.5.1791.

Lapset Erikin 1.aviosta:

Elisabetta s.2.10.1770 Kokkola maasrk, k.10.5.1775 Kokkola maasrk

Mårten s.30.5.1772 Kokkola maasrk. Hän meni 15.5.1791 Saloisiin. Hän otti pestin soti- laaksi vuonna 1798 ruotuun #70 ja sai sotilasnimen **Hopp** (katso),

Malin s.17.9.1774 Kokkola maasrk,

Hans Hindrich s.17.9.1777 Kokkola maasrk,

Anna Elisabeth s.23.5.1780 Lohtaja, k.6.11.1782 Pyhäjoki,

Johan s.11.7.1782 Pyhäjoki, k.14.6.1784 Pyhäjoki,

Anna Beata s.28.4.1785 Pyhäjoki, k.20.3.1786 Pyhäjoki,

Anna Greta s.4.2.1787 Pyhäjoki,

Lapset Erikin 2.aviosta Anna Strångin kanssa:

Eric s.29.2.1792 Pyhäjärvi (Wänni),

Brita s.6.9.1793 Pyhäjärvi (Mattila),

Fredric s.30.6.1771.

Matts Samuelss Uhr/Yr**1788–1808**

Matts on syntynyt Pyhäjoen suurpitäjässä noin vuonna 1767. Hän oli 171 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 13.8.1788. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan ainakin vuosina 1789–90. Keväällä 1789 hän marssi komppanian mukana itärajalle Joensuuun. Ilmeisesti hän osallistui vuoden 1789 taisteluihin Savossa ja kesällä 1790 rykmentin sotatoimiin Savonlinnan seudulla. Kesän 1793 hän oli linnoitustöissä Willikkalassa ja kesän 1795 Hankoniemessä. Vuonna 1804 hänen todettiin käyttävän yhä vanhan mallista sotilasasua. Hän osallistui Suomen sotaan vuonna 1808. Hän karkasi rivistä 22.12.1808 armeijan jo vetäytyttyä Ruotsin puolelle. Häneltä jäi palkka saamatta 22 päivältä ja hän antoi vuonna 1812 valtakirjan kapteeni Fredric Castrénille palkkarästiensä nostamiseksi Tukholmassa. Palkkarästiluetteloiden mukaan hän oli menettänyt kaikki oikeutensa palkkarästeihin karkaamisen takia. Hänelle myönnettiin 17.12.1823 sotilashuonerahastosta 3.luokan eläke.

Matts Samuelss Yhr/Uhr, ent. **Nevanperä/Hourula**, s.28.11.1767 Merijärvi/Pyhäjoki, k.16.7.1836 Oulun sairaalassa (vanh. **Hourula**, myöh. **Kauppila/Nevanperä**, **Samuel Olofss s.3.10.1722** ja **Lisa Eriksdr Ylisenoja** s.7.10.1727 Pyhäjoki), vihitty 1.avioon 5.8.1787 Merijärvi **Anna Johansdr Pyy** s.31.10.1759 Merijärvi/Pyhäjoki, k.11.5.1822 Hailuoto (vanh. **Pyy Johan Henrichss s.18.2.1714**, k.23.3.1767 Pyhäjoki (haudattu Pyhäjärven kappelille) ja **Margeta Pählsdr Nokela** s.17.10.1724 Pyhäjoki), vihitty 2.avioon 24.1.1838 Hailuoto **Saara Brita Boucht**. Matts oli vihittäessä varamies. Matts tuli kotivävyksi Nevanperän torppaan Merijärvellä. He muuttivat Kustaa III:n sodan jälkeen 19.12.1790 Merijärveltä Pyhäjärvelle sotilastorppaan, mistä muuttivat Pyhäjärvenkylälle vuonna 1816. Vuoden 1810 henkikirjassa Anna on merkitty Pyhäjärven Ålckoseen. Matts on merkitty yksin itselliseksi Pyhäjärvellä ainakin vuosina 1828–30. Ilmeisesti Anna muutti Matti-poikansa kanssa jo aiemmin Hailuotoon Samuel-poikansa luo. Luultavasti isä-Matts muutti myöhemmin perässä.

Matts oli kieltäytynyt ilman korvausta auttamasta kersantti Carl Petter Wigeliä heinänteossa vuonna 1803. Hieman myöhemmin jumalanpalveluksen jälkeen Wigel räökkäsi Yhriä kepillä ja sapelilla. Sotaoikeus totesi Wigelin ylittäneen toimivaltansa ja tuomitsi Wigelin menettämään virkansa ja 32 riikintaalerin sakkoihin, koska rike tapahtui sunnuntaina. Kykenemättömänä maksamaan sakkojaan Wigel istui 12 päivää vankilassa vedellä ja leivällä. Lisäksi Wigel joutui maksamaan Yhrille kivusta ja särystä kolme riikintaaleria.²

Lapset:

Lisa s.9.11.1787 Merijärvi (Nevanperä). Hän meni takaisin Merijärvelle 21.3.1803, mistä jatkoi Pyhäjoelle vuonna 1804 ja Raaheen vuonna 1806,

Samuel s.17.7.1791 Pyhäjärvi, vihitty 1.3.1816 Hailuoto **Stina Ahlholm**. Samuel muutti Kärsmäelle vuonna 1809. Hailuodossa hän toimi räätälinä.

Lapset:

Matts s.8.9.1816 Hailuoto, vihitty 24.1.1838 Hailuoto **Saara Brita Boucht**,

Anna s.24.2.1818 Hailuoto,

Jacob s.14.12.1819 Hailuoto,

Johan s.9.11.1794 Pyhäjärvi, k.1.4.1808 Pyhäjärvi,

Matts s.8.12.1799 Pyhäjärvi, k.14.1.1833 Hailuoto. Matts hirttäytyi riuhessa.

Viitteet

---

¹ Petander 1973, s.154 (alkuperäislähde: Militaria No344, Krigsrättsprotokoll och -utslag 1729–52)

² Petander 1978, s.90